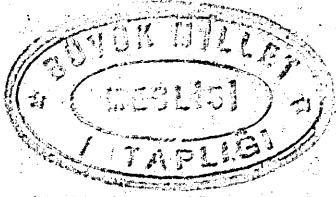

T. B. M. M.

TUTANAK DERGİSİ

Seksen yedinci birleşim

6 . VIII . 1945 Pazartesi

İçindekiler

	Sayfa		Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	134	Kanununun 11 nci maddesini değiştiren	
2. — Havale edilen kâğıtlar	134	4554 sayılı kanuna ek kanun tasarısı ve	
3. — Başkanlık Divanının Kamutaya sunuşları	134	Milli Savunma Komisyonu raporu (1/466)	135
1. — Nakil vasıtaları hakkındaki 3827 sayılı kanuna ek kanun tasarısının geri verilmesine dair Başbakanlık tezkeresi.	134	2. — Burdur Milletvekiliğine seçilen Mehmet Sanlı'ya ait seçim tutanağının gönderildiğine dair Başbakanlık tezkeresi ve Tutanakları İnceleme Komisyonu raporu (3/267)	134,135
4. — Görüşülen işler	134		
1. — Subaylar Heyetine mahsus Terfi			

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Başbakan Şükrü Saracoğlu'nun izinden dönüşüne kadar Başbakanlık görevinin Vekil olarak İçişleri Bakanı Hilmi Uran tarafından yapılaacağı hakkında Cumhurbaşkanlığı tezkeresi okundu.

Denizli Milletvekili Yusuf Başkaya'nın öldüğüne dair Başbakanlık tezkeresi okunarak rahmetlinin hatırasını anmak için iki dakika ayakta susuldu.

Devlet malı gayrimenkullerin bağıtlı ve bağıtsız işgalinden doğan alacakların affı hakkındaki kanun kabul olundu.

Gülhane Askerî Doktor Tatbikat Okulu ve Kliniği ve Veteriner Tatbikat Okulu profesörlerinin kıta hizmetlerine dair olan kanun tasarrısının birinci görüşülmesi yapıldı.

Pazartesi günü toplanılmak üzere Birleşime son verildi.

Başkanvekili
Aydın

Kâtip
Tunceli

Dr. M. Germen

Necmeddin Sahir Sılan

Kâtip

Erzincan

B. K. Çağlar

2. — HAVALA EDİLEN KAĞITLAR

Teklifler

1. — Isparta Milletvekili Mükkerrem Karagaç'ın İhtüzüğü'nün 23'ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında tüzük teklifi (2/79). (Anayasa Komisyonuna);

Raporlar

2. — Burdur Milletvekilliğine seçilen Mehmet Sanlı'ya ait seçim tutanağının gönderildiğine dair Başbakanlık tezkeresi ve Tutanakları İnceleme Komisyonu raporu (3/267) (Gündeme);

3. — Gaziantep Milletvekili Cemil Barlas ve

iki arkadaşının, Subaylar Heyetine mahsus Terfi Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Millî Savunma ve Bütçe Komisyonları raporları (2/72) (Gündeme);

4. — Tekel Genel Müdürlüğü 1940 malî yılı bilançosunun gönderildiği hakkında Başbakanlık tezkeresiyle Tekel Genel Müdürlüğü 1940 yılı uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ve Tekel Genel Müdürlüğü 1940 malî yılı kesin hesabı hakkında kanun tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/227, 262, 1/100) (Gündeme).

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15

BAŞKAN — Ş. Günaltay

KATIPLER : B. K. Çağlar (Erzincan), V. Uzgören (Kütahya)

3. — BAŞKANLIK DİVANININ KAMUTAYA SUNUŞLARI

1. — *Nakil vasıtaları hakkındaki 3827 sayılı kanuna ek kanun tasarısının geri verilmesine dair Başbakanlık tezkeresi*

BAŞKAN — Başbakanlık tezkeresi okunacak.

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Nakil vasıtaları hakkındaki 3827 sayılı kanuna ek olarak hazırlanıp 14 . IV . 1944 tarihli ve 6/1133 sayılı yazımızla sunulmuş olan kanun tasarısının geri gönderilmesine müsaadelerini ri-

ca ederim.

Başbakan
Ş. Saracoğlu

BAŞKAN — Usulen geri veriyoruz.

Dr. A. URAS (Mardin) — Arkadaşlar, gelen evrak meyanında Burdur Milletvekilliğine seçilen Mehmet Sanlı'nın seçim tutanağı işi vardır. Bu iş, bir hayli gecikmiştir. Biranevvel çıkarılmasında fayda mülâhaza ediyorum. (Gündeme sesleri).

Gündeme alınmasını istirham ediyorum.
(Doğru sesleri).

BAŞKAN — Gündeme alınmasını kabul buyuranlar... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — *Subaylar Heyetine mahsus Terfi Kanununun 11 nci maddesini değiştiren 4554 sayılı kanuna ek kanun tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu raporu (1/466)* [1]

BAŞKAN — İkinci görüşülmüştür. Madde-
lere geçiyoruz.

**Subaylar Heyetine mahsus Terfi Kanununun
11 nci maddesini değiştiren 4554 sayılı kanuna
ek kanun**

MADDE 1. — 4554 sayılı kanuna aşağıdaki
maddeler eklenmiştir:

Ek madde 1. — Gülhane Askerî Doktor
Tatbikat Okulu ve Kliniği ve Veteriner Tatbi-
kat Okulu profesörlerinin kıta hizmetleri aşağıdaki
fıkralarda gösterilmiştir:

A) Binbaşılıktaki kıta hizmeti yoktur. Uzmanlık
hizmetinden alacakları sicillerle terfi ederler.

B) Yarbaylıkta kıta hizmeti tümen baştabipliği
veya başveterinerliği göreviyle bir yıldır.

C) Albaylıkta kıta hizmeti korbastabipliği
veya başveterinerliği göreviyle altı aydır.

D) Generallikte kıta hizmeti ordu sağlık ve
veteriner uzmanı olarak bir yıldır.

BAŞKAN — Değiştirge yoktur. Kabul buyuranlar... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Ek madde 2. — Diğer uzman tabipler, eczacılar,
kimyagerler ve veterinerler de binbaşılıktaki kıta
stajına çıkarılmazlar. Bunlar yarbaylık, albaylık
ve generallikte en az birer yıl kıta stajına tâbi
tutulurlar.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler...
Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 4554 sayılı kanunun birinci
maddesinin son fıkrasında uzman tabip, veteriner
ve kimyagerler hakkındaki hüküm kaldırılmıştır.

[1] Birinci görüşülmesi 86 ncı Birleşim tutanağında-
dır.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler...
Kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE — 1944 - 1945 sicil yılı
içinde kıtaya verilmiş olan Gülhane Askerî Dok-
tor Tatbikat Okulu ve Kliniği ve Veteriner Tat-
bikat Okulu profesörü yarbayların altı aylık
kıta hizmetleri yeter sayılır. Altı ay içinde (ye-
tişmektedir) şeklinde sicil alanların kıta hiz-
metleri altı ay daha uzatılır.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler...
Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde
yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler...
Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanunu Millî Savunma Ba-
kanı yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi kabul buyuranlar...
Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarımın tümünü kabul edenler... Etmeyen-
ler... Kabul edilmiştir.

2. — *Burdur Milletvekilliğine seçilen Meh-
met Sanlı'ya ait seçim tutanağının gönderildiği-
ne dair Başbakanlık tezkeresi ve Tutanakları İn-
celeme Komisyonu raporu (3/267)* [1]

BAŞKAN — Raporu okutuyorum.
(Rapor okundu).

BAŞKAN — Rapor hakkında söz var mı?
Komisyon raporunu yüksek oyuna sunu-
yorum. Bu rapor kabul edilmekle, Mehmet
Sanlı'nın seçim tutanağı kabul edilmiş olacaktır.

Kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler... Ka-
bul edilmiştir

Gündemde görüşülecek başka madde yoktur.
Çarşamba günü saat 15 te toplanılmak üzere otu-
ruma son veriyorum.

Kapanma saati : 15,10

[1] 170 sayılı basmayazı tutanağının sonunda-
dır.

**Burdur Milletvekilliğine seçilen Mehmet Sanlı'ya ait seçim tutanağının gönderildiğine dair Başbakanlık tezkere-
resi ve Tutanakları İnceleme Komisyonu
raporu (3/267)**

T. C.

Başbakanlık

Yazı İşleri ve Sicil Müdürlüğü

Özel No. 6/435 - 1410

Eki. 5

25 . VI . 1945

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

19 . VI . 1945 tarihli ve 6/425 - 1368 sayılı tezkereye ektir.

Burdur Milletvekilliğine seçilen Mehmet Sanlı'ya ait olup İçişleri Bakanlığının 20 . VI . 1945 tarihli ve 5738 sayılı tezkeresiyle gönderilen iki eşyazı seçim mazbatasıyla bu seçimde bazı yolsuzluklar yapıldığına dair olan öğretmen Hasan Melli, seçmen Refik Kopaner ve Hasan Gürpınar imzalı dilekçe ve telyazı örneklerinin ilişik olarak sunulduğunu arz ederim.

Başbakan
Ş. Saraoğlu

Hazırlama Komisyonu raporu

Yüksek Başkanlığa

Burdur Milletvekilliği seçiminde bazı yolsuzluklar yapıldığına dair Hasan Gürpınar tarafından Başbakanlığa çekilen tel ile aynı konu ile ilgili olarak İçişleri Bakanlığında Mehmet Akdemir, öğretmen Hasan Melli, seçmen Refik Kopaner ve Hasan Gürpınar tarafından verilen dilekçe örnekleri Komisyonumuzda incelendi. Burdur Milletvekilliğine seçilen Memet Sanlı hakkında, seçimde yolsuzluk olduğuna dair ileri sürülen iddialar üzerinde Burdur Valiliğinden malumat istenmiştir. Gerek vali tarafından tel ile, ayrıca tezkere ile verilen cevapta, gerek şikâyetçilerin tezkerelerinde ileri sürülen iddialar başlıca 4 noktada toplanmaktadır.

I - İdare Amirlerinin müdahale ederek serbestiyi ihlâl etmeleri;

II - Jandarmaların müdahaleleri;

III - Bucak kazasında 20 ikinci seçmen geldiği halde 52 gösterilmesi;

IV - Parti Başkanının Memet Sanlıyı kaza-

lara Parti adayı gibi göstermesi.

Komisyonumuz 4 nokta üzerinde ayrı ayrı durmuş, bunlardan 1, 2, 4 neü fıkralarda belirtilen hususların seçimden sonra ileri sürülen ve hiç bir suretle tevsik edilemeyecek bir takım iddialar olması dolayısıyla seçime engel olacak mahiyette görmediği için üzerinde durmamıştır.

Bunlardan 3 neü fıkrada ileri sürülen husus seçim kanununun ilgilendirdiği için Komisyonumuzca üzerinde durulacak bir konu olarak görülmüştür.

İddialarına göre Bucak kazasında 20 ikinci seçmen geldiği halde 52 gösterilmiştir. Yapılan incelemede:

Bucak kazasında 38 ikinci seçmen seçime bilfiil iştirak etmiş ve 14 ikinci seçmen o zaman çekirge mücadelesinde bulunduğu için oylarını kapalı bir zarf içinde kullandıkları valinin tezkeresinden anlaşılmıştır. 4320 sayılı Mebus Seçimi Kanununun 27 nci maddesinde (Her seç-

men kendi reyini getirip sandığa atmakla mükelleftir. Hiçbir sebep ve suretle başkasının namına rey puslası sandığa atılmaz) denilmektedir. Yine aynı kanunun 36 nci maddesi (İkinci seçmen seçilenlerin onda sekizi seçim gününde reylerini kullanmışsa sandık açılır, ikinci seçmen tutarı onda sekizden az ise sandık açılmaz mühürlenir ve başka güne bırakılır) der.

42 nci maddenin son fıkrası fiilen mevcut olan ikinci seçmenlerin onda sekizi ile iktifa edilir diye bu hususu teyit etmektedir.

Kanunda oyların bizzat verilmesi esas olduğuna göre Memet Sanlı için Bucak kazasında verilen 52 oydan kapalı zarf içinde gönderilen 14 oyun kanun hükümleri dışında verildiği görülmektedir.

Böylece Memet Sanlı'ya verilen 14 oyun kanuni bir değeri olmadığına göre bu oyların hükümsüz sayılması gerekmekte ve Memet Sanlı'nın Bucak kazasındaki aldığı oy kanunun onda sekiz nisabı altına düşmektedir. Bir kaza-

da ikinci seçmen sayısı kanunda belli olan nisabın altına düşünce, diğer kazalarda kazanmış olan bir kimsenin seçiminin bozulacağına dair açıklıkta görülmektedir.

Ortada Teftiş Heyetinin kanunun 36, 42 nci madde hükümlerini nazara almayarak usulsüz hareketi vardır.

Su hale göre gereken kararın hazırlama Komisyonunca belirtilen esaslara göre verilmesi uygun olduğundan raporumuz hazırlanmış Yüksek Komisyona sunulmuştur.

Tutanakları İnceleme Su Komisyonu
Başkanı
Erzurum Milletvekili
P. Demirhan

Kâtip
İstanbul Milletvekili Balıkesir Milletvekili
F. Öymen K. Özalp
Kastamonu Milletvekili
T. Coşkan

Tutanakları İnceleme Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Tutanakları İnceleme

Komisyonu

Esas No. 3/267

Karar No. 3

3 . VIII . 1945

Yüksek Başkanlığa

Burdur Milletvekilliğine seçilen Memet Sanlı'nın seçiminde yolsuzluk bulunduğu dair Burdur'dan Memet Akdemir, öğretmen Hasan Melli, seçmen Refik Kopaner ve Hasan Gürpınar taraflarından Başkanlığa ve İçişleri Bakanlığına tel ve dilekçe ile yapılan itirazlar üzerine bu iş Komisyonumuza havale edilmiş ve adçekme ile ayrılan dördüncü Hazırlama Komisyonuna tevdi edilmişti. Hazırlama Komisyonunca varılan sonuca göre bu itirazlar:

1. — İdare âmirlerinin müdahale ederek serbestiyi ihlâl etmeleri,
2. — Jandarmanın müdahalesi,
3. — Parti Başkanın Memet Sanlı'yı kazalara Parti adayı gibi göstermesi,
4. — Bucak kazasında 20 ikinci seçmen geldiği halde 52 gösterilmesinden ibaret olup;

A) 1, 2, 3 ncü fıkralarda bildirilen hususların seçimden sonra ileri sürülen ve hiç bir suretle tevsik edilemeyen iddialardan ibaret olması hasebiyle seçim neticesine müessir addedilmemesi,

B) Bucak kazasında 20 ikinci seçmen değil 38 ikinci seçmen bilfiil seçime iştirak etmiş bulunması ve Bucak'm 52 ikinci seçmeninden 14 ünün de çekirge mücadelesinde bulunmaları hasebiyle oylarını bizzat değil kapalı zarfla ve vasıta ile intihap sandığına attıkları anlaşıldığı ve bu hususun seçim kanununu ilgilendirdiğinden Tutanakları İnceleme Komisyonunca bu hususun görüşülüp karara bağlanması lâzımgeldiği kanaatına varılmıştır.

Komisyonumuzca yapılan görüşme neticesinde:

1. — İdare âmirlerinin ve jandarmanın müdahalesi, Parti Başkanının Mehmet Sanlı'ı Parti adayı göstermesi yolundaki itirazların kanuni bir kıymeti olmadığına,

2. — Bucak kazasının 52 ikinci seçmeninden 38 inin fiilen ve 14 ünün kapalı zarf içinde ve vasıta ile oylarını kullanması suretiyle 52 seçmen reyini kullanmış bulunmakta ve Bucak kazası teftiş heyeti vasıtasıyla kullanılan bu 14 reyih zühul eseri olarak kanuna uygun telâkki etmiş ve kanuni formaliteye riayet etmemiş bulunmakta ise de Mehmet Sanlı'nın gerek bu kazada ve gerek diğer kazalarda kazandığı oy adediyle bu kazanın bütün oylarının yok farzedilse ve ondan sonra oy alan adaya ilâve olursa dahi Mehmet Sanlı'nın yine çoğunluğu kazanmış bulunması, seçim sandığına atılmış olan oyların heyeti teftişiyee kabul edilmiş olmasının nisaba tesir icra etmeyip ancak bu teftiş heyetinin zühul eseri bir usulsüzlük yapmış gibi telâkki edilmesi kanaatına varılmış olduğundan Mehmet Sanlı'nın tutanağının kabul edilmesinin

Yüksek Kamutaya arzına oybirliğiyle kararlaştırıldı.

Tutanakları İnceleme
Komisyonu Başkanı
Balıkesir Milletvekili
K. Özalp

Kâtip

Sinob Milletvekili
Dr. B. Kökdemir
Ankara Milletvekili
A. Baytin
Edirne Milletvekili
M. E. Ağaogulları
Erzurum Milletvekili
P. Demirhan
İzmir Milletvekili
S. Epikmen
İzmir Milletvekili
H. Onaran
Kayseri Milletvekili
M. Taner
Tekirdağ Milletvekili
E. Pekel

Sözcü

Mardin Milletvekili
Dr. A. Uras
Amasya Milletvekili
E. Uras
Ankara Milletvekili
H. N. Mıhçıoğlu
Erzurum Milletvekili
A. Akyürek
İstanbul Milletvekili
F. Öymen
İzmir Milletvekili
R. Köken
Kastamonu Milletvekili
T. Coşkan
Maraş Milletvekili
Dr. K. Bayizit
Tokad Milletvekili
N. Poroy

